

bo`lib, mashg`ulot jarayonini bolalar uchun zavqli, qiziqarli eng muhimi o`quv materialini bolalar tomonidan tez va puxta o`zlashtirilishiga asos bo`ladi. Umuman, savodxonlikka o`rgatish jarayonida analiz-sintez usullari tizimi bolaning faol fikrlashini, bilish mustaqilligini ta`minlaydi, bolalarda kuzatuvchanlikni, ziyraklikni o`stiradi.

2-mavzu: Men –birinchi sinf o`quvchisi. So`z va gap haqida tushuncha.

Dars maqsadi:

- so`z va gap haqida ma`lumot oladilar;
- nutq va gap uzviyligi haqida tushuncha ega bo`ladilar;
- gap tuzib uning chizmasini chizishni o`rganadilar;

**Tayanch so`zlar:** nutq, gap, so`z, gap chizmasi.

Didaktik materiallar: Meva va sabzavotlar mulyaji, rasmlı kartochkalar.

Darsning borishi:

I. Kirish qismi (5 daqiqa)

Faollashtirish mashqi:

Kalendar : O`quvchılardan bugungi kun sanasi so`raladi.

Tanishuv mashqi: O`quvchılar bir-birlariga ismlarini aytib, tanishib oladilar.

Mashq avval juftlikda, so`ng sinf bilan o`tkaziladi.

- Bugun siz bilan "Tanishuv" mashqini o`tkazamiz. Partadoshingizga qarab turib oling va bir biringizga ismlaringizni aytib tanishing. Endi hammanmiz istagan 5 nafar o`rtoqlarimizni oldiga borib o`zingizni va partadoshingizni ismini ayting.

Asosiy qism (40 daqiqa)

1. Amaliy topshiriq bajarish: (5 daqiqa)

O`quvchılar juftlikda ishlaydilar. Darslikda berilgan rasmga qarab gap tuzadilar.

Darslikda berilgan rasmga qarang va partadoshingizga rasmni gaplar bilan tasvirlab bering.

Amaliy topshiriqni muhokama qilish:

- Rasmni tasvirlashda qanday gaplar tuzdingiz?
- O`rtog`ingiz tuzgan gapni aytib bering.
- Kim ko`proq gap tuzdi?
- Qaysi gap sizga yoqti?

Javoblar xulosalanib, yangi mavzu tushuntiriladi

2. Mavzuni tushuntirish(15 daqiqa)

Tinglab tushunish : K.Turdiyevaning “O`quvchimga tilaklarim” she`ri o`qib beriladi. She`r nima haqida ekanligi haqida suhbatlashiladi.

Eslatma: She`rni o`qishni biladigan o`quvchilarga ham o`qitish mumkin.

Rasm asosida matn tuziladi. Bilimlar kuni haqida suhbat o`tkaziladi. Unda bolalarga Davlatimiz tomonidan ko`rsatilayotgan e`tibor - Prezident sovg`alari haqida suhbatlashish tavsiya etiladi.

1.Bugun qanday bayram ?

2.Siz bu bayramga qanday tayyorgarlik ko`rdingiz ?

3.Bugungi kun nimasi bilan yodingizda qoldi ?

Tuzilgan matn gaplarga ajratiladi. Gaplar esa so`zlardan tashkil topishi aytiladi. O`quvchilarga so`z va uning chizmasi haqida ma`lumot beriladi.

Berilgan chizma bitta so`zni ifodalashi tushuntiriladi

– bitta soʻzni ifodalaydi.

Doskada gap chizmasi qanday boʻlishi tushuntiriladi. Gaplar xabar va soʻroq mazmunda boʻlishiga misol keltirilishi va gap chizmaga mos boʻlishiga eʼtibor qaratish lozim. Unda nutq matn gaplardan iborat ekanligi aytiladi.

Gapning chizmasi tahlil qilinadi. Chizmadagi gaplar nechta soʻzdan iborat ekanligi soʻraladi. Rasm asosida chizmaga mos gaplar tuziladi.

The diagram illustrates the structure of a sentence using boxes. It shows three rows of boxes. The first row has two boxes followed by a period. The second row has four boxes followed by a comma. The third row has five boxes followed by a period. This represents how a sentence is broken down into words and punctuation for analysis.

Quyidagicha matn tuzish mumkin.

Bu maktab. Bugungi kundan bolalar xursand. Ular birinchi sinfga qadam qoʻydilar.

Oʻqituvchi uchun eslatma

Nutq-bu odamlarning til vositasida aloqa bogʻlashlaridir. Har bir kishining oʻz nutqi bor. Ammo ana shu nutqni bir necha tilda ifodalash mumkin.

Gap soʻzlardan tuziladi. U biron fikrni tugallanganligini bildiradi. Gapning boshida ovozning koʻtarilib, oxirida pasayishi, tugallanishida esa qisqagina toʻxtash qilinishi aytib koʻrsatiladi. Shuning uchun har bir gapdan soʻng nuqta (.) soʻroq(?), undov (!) belgilari qoʻyilishi aytiladi

Ortiqchasini top: (3 daqiqa)

Mevalar va sabzavotlar mulyajidan foydalanib didaktik oʻyin oʻtkaziladi. Unda 3 ta meva 1 ta sabzavot koʻrsatiladi, yoki 3 ta sabzavot 1 ta meva. Uchinchi bor darslikda berilgan rasmlardan foydalaniladi.

Darslik bilan ishlash: (7 daqiqa)

Ortiqchasini toping va qolgan narsalar nomini bir soʻz bilan ifodalang.

Darslikda berilgan rasm asosida chizmaga mos gap tushish va uning chizmasini doskada oʻquvchilar bilan birgalikda bajariladi.

Daftar bilan ishlash: (10 daqiqa)

Mashq daftarida berilgan rasmni bo'yang. Topshiriqlarni bajaring.

Darsga yakun yasash:

Darsda sizga nimalar yoqdi?

-Darsdan nimalarni eslab qoldingiz?

-Kishilar suhbatini nima deyiladi?

-Bolajonlar siz qanday rasmlarni bo'yadingiz?